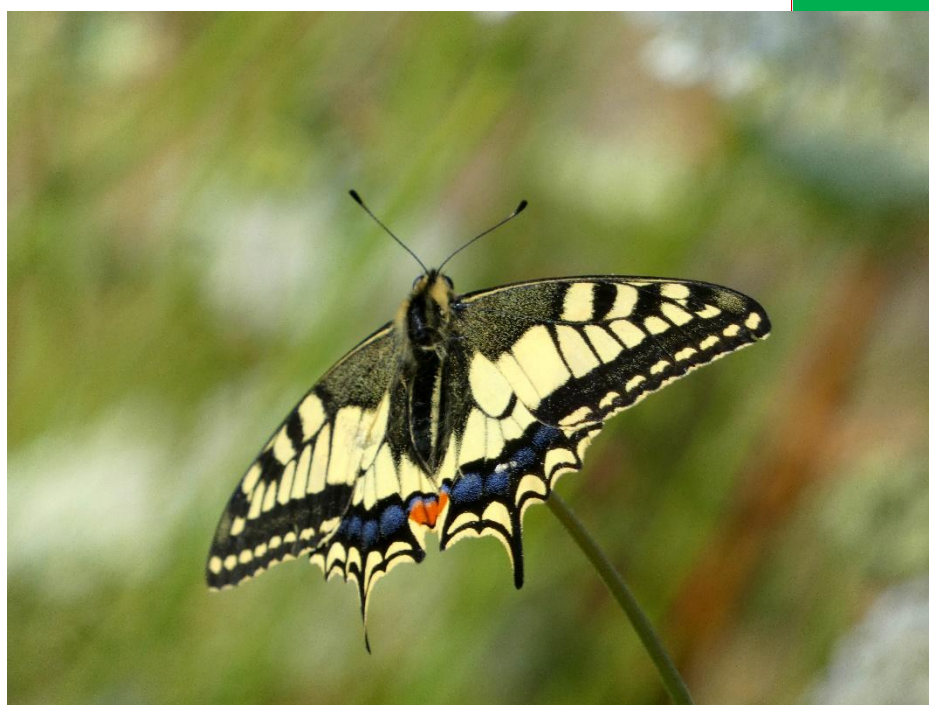

Jaarverslag Vlinders en Libellen

Samenstelling en tekst: Ton Schilperoord

Omslagfoto's:

Koninginnepage : Ton Schilperoord (Goudswaard)

Bruine winterjuffer : Marion Zondervan (Nieuw-Beijerland)

Inhoud

Inhoud	3
WAARGENOMEN SOORTEN	4
Dagvlinders.....	4
Macronachtvlinders	4/5
Libellen.....	5
WERKGROEPACTIVITEITEN.....	6
Excursies.....	6/7
Monitoring Tiengemeten en Tiendgorzen.....	8
Nachtvangsten	9
COLUMNS WAARDZEGGER KOMPAS.....	10/14

WAARGENOMEN SOORTEN

Het jaar 2024 is vergelijkbaar met 2023. De gemiddelde temperatuur was even hoog, maar zonder hittegolf. In de lente waren er een paar mooie dagen, waardoor spontaan een aantal dagvlinders uit hun cocon kwamen en werden waargenomen. Helaas waren er nog niet veel waardplanten in bloei, en dus nagenoeg geen nectar voor de vlinders. Desastreus werd het daarna! Het werd erg koud en de regen kwam met bekken uit de lucht! Het duurde lang voordat het warmer werd en halverwege zomer konden we eindelijk ons hart ophalen aan de mooie fladderaars. In de herfst werd het opnieuw koud met veel regen, waardoor het aantal flink afnam. Opnieuw een extreem warm en zeer nat jaar.

Onze werkgroep registreert de waarnemingen in Waarneming.nl en in combinatie met waarnemingen van andere vlinderliefhebbers geeft dit een beeld van de Hoeksche Waard. In dit jaarverslag noemen we enkele bijzonderheden, we beperken ons tot de goedgekeurde waarnemingen.

Dagvlinders

Op Waarneming.nl zijn 28 soorten gemeld:

De **Grote Vos** werd dit jaar 1 keer gespot in Strijen, terwijl vorig jaar nog 2 exemplaren zijn aangetroffen. (geen foto) Het aantal is op rij weer gehalveerd!

De **Eikenpage** en de **Kleine parelmoervlinder** werden dit jaar niet gezien.

De **Gele luzernevlinder** werd 1 x waargenomen in 's-Gravendeel. (geen foto)

De **Oranje luzernevlinder** werd 3 x gezien in Puttershoek, Strijensas en 's-Gravendeel. (geen foto's)

De **Koninginnepage** en het **Scheefbloemwitje** worden nog als zeldzaam aangemerkt, maar intussen komen zij verspreid over heel de Hoeksche Waard voor.

Helaas zijn er zorgelijke ontwikkelingen.

De **Argusvlinder** werd 4 x gemeld. In Zuid-Beijerland, Numansdorp en Goudswaard. Vorig jaar waren er 3 meldingen. Het lijkt wat te stabiliseren, maar gezien het aantal waarnemingen blijft het zorgelijk. Het **Groot Dikkopje** is ook 4 x gezien. Lijkt ook wat te stabiliseren mede doordat er nu op drie plaatsen deze soort is waargenomen. In Goudswaard, Oud-Beijerland en Nieuw-Beijerland. Blijft toch ook zorgelijk. Voorgaande jaren werd alleen in Oud-Beijerland deze soort waargenomen.

Macronachtvlinders

Er zijn 288 goedgekeurde soorten gemeld, waarvan 10 nog niet eerder in de Hoeksche Waard:

<i>Soort</i>	<i>Rode lijst</i>	<i>Voorkomen</i>	<i>Leefgebied</i>
1. Walstrospanner	niet bedreigd	vrij zeldzaam	grasland, heidegebied, bos
2. Eikendwergspanner	niet bedreigd	vrij algemeen	bos, duin, houtwal, struweel
3. Sint-jacobskruidblokspanner	niet bedreigd	vrij algemeen	akkerrand, bospad, duin, grasland
4. Grijs heispanner	niet bedreigd	vrij algemeen	bos, heide, park
5. Muisbeertje	niet bedreigd	zeer algemeen	duin, moeras
6. Prachtbeer	trekvlinder	zeer zeldzaam	open landschap vooral kust
7. Roodbandbeer	kwetsbaar	vrij algemeen	duin, heide, grasland, open plek bos
8. Blauw weeskind	trekvlinder	zeldzaam	loofbos
9. Sierlijke haarbos	niet beschouwd	zeer zeldzaam	duinen
10. Eikenvoorjaarsuil	niet bedreigd	vrij algemeen	bos, struweel, vochtig loofbos

1. foto: Janus Verkerk

2. foto: Arie Verhoef

3. foto: Maarten en Tamara

4. foto: Arjo/Nelleke v Dijk

5. foto: M. Kliffen

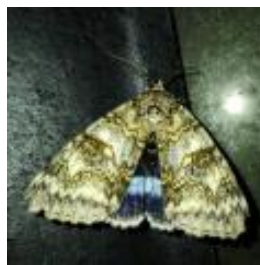
6. foto: Rik Kruid

7. foto: Rita van den Bos

8. foto: Bart-Jan Baaijens

9. foto: Arjo/Nelleke v Dijk

10. foto: Arjo/Nelleke v. Dijk

Libellen

Er werden 31 soorten gemeld op Waarneming.nl

De **Weidebeekjuffer** leek zich in de jaren 2017-2020 te vestigen in de Hoeksche Waard, dit jaar werden 2 exemplaren gemeld in Numansdorp en 's-Gravendeel.

De **Zwervende pantserjuffer** werd ook 2 x gespot in Goudswaard.

De **Tengere grasjuffer** is dit jaar 7 x waargenomen op verschillende data in Goudswaard!

De **Vuurlibel** (9 exemplaren) werd op 5 locaties gemeld. In Goudswaard, Strijen, Nieuwendijk, Oud-Beijerland, Nieuw-Beijerland en Tiengemeten.

De **Smaragdlibel** werd dit jaar 1 x gemeld op Waarneming Hoeksche Waard bij Strijensaswaarmee de reeks van enkele waarnemingen in de jaren 2018-2022 wordt voortgezet.

De **Rivierrombout** is 15 x gemeld in Puttershoek en Goudswaard.

De **Bruine korenbout** is 11 x keer gezien in de plaatsen Puttershoek, Goudswaard, Strijen, Heinenoord, 's-Gravendeel, en Strijensas.

Bijzonder dat de **Gaffelwaterjuffer** 1 x werd gemeld in Oud-Beijerland. Komt vooral aan de kust en in het zuiden voor. Is zeldzaam, maar niet bedreigd en heeft zich recent in Nederland gevestigd.

De **Zuidelijke heidelibel** werd 3 x gezien bij de Korendijk, 's-Gravendeel en Strijen. Is zeer zeldzaam, maar niet bedreigd. Kwam voornamelijk in het zuiden voor en is nu min of meer over het hele land verspreid.

WERKGROEPACTIVITEITEN

Excursies

De geplande excursie van het Trekdamse bos op 27 juni 2024 is niet doorgegaan.

We bezochten locatie Buttervliet op 18 juli 2024

Inventarisatiemiddag op donderdag 18 juli (26°, licht bewolkt, WK1)

We zijn om half twee begonnen, aanwezig waren Dick van Houwelingen, Cees Mesker, Gaëlle Cagé, Rita van den Bos en Ton Schilperoord (verslag).

Vorig jaar hadden we deze excursie gepland op 3 augustus, een week uitgesteld en uiteindelijk is het niet doorgegaan omdat er water stond tot ongeveer je enkels. Aan het einde van de Lange Boomweg 12 was Dick al paraat en was in vergadering met Cees en Gaëlle. Dick opende de poort en daarna reden we nog een kilometer verder en bereikten we het terrein de Buttervliet.

Het is een prachtig stukje natuur, verscholen achter de een dijk en waar je met de auto niet zomaar naartoe kan rijden. Het was hier en daar nog wel drassig, maar het was verder goed te doen. Jammer dat Marion Zondervan ook deze keer niet mee kon.

De ruigte was afwisselend met hoge en lage begroeiing en met heel veel diverse planten. In het “midden” een getijde plas met een aantal uitlopers. Er is dus wisselend een hoge en lage waterstand. Het water is enigszins ziltig.

We zagen 8 soorten dagvlinders, 4 soorten nachtvlinders en 4 soorten libellen. We telden 38 soorten planten en 9 andere insecten.

Distelvlinder

Gewone oeverlibel

We bezochten Locatie 2 Argusvlinder op 8 augustus 2024

Inventarisatiemiddag op donderdag 8 augustus (24°, half bewolkt, WK3)

We zijn iets later dan half twee begonnen, aanwezig waren Cees Mesker, Rita van den Bos, Yolanda ten Thijs en Ton Schilperoord (verslag), later kwam Pauline van Drunen ons verblijden met haar bezoek.

Cees zat bij de molen van Puttershoek ons drieën op te wachten, waarna we schuin tegenover de molen de trap naar beneden gingen. Het pad loopt slingerend naast een brede sloot "De Boezem" genoemd, wat over gaat in een splitsing "De Kreek" en "Oostvliet". We volgen de Oostvliet tot waar we een bruggetje aan de rechterhand zien en steken die over. Op de brug loopt een rails en aan de overkant staat een los stukje rails met daarop een soort lorrie. Daarna gaan we nog een bruggetje over en komen in een grote tuin, wat privébezit is, maar daar mogen we wel bivakkeren. Het terrein wisselde van hoog groei gewassen met vooral Berenklaauw, tot halverwege, daar lagere beplanting. Over de bruggen leek de omgeving op een grote tuin.

We zagen 9 soorten dagvlinders en 6 soorten nachtvinders. Ook zagen we 9 soorten libellen. We telden 28 soorten planten. Aan andere insecten 6 soorten. En een groene kikker.

Molen van Puttershoek

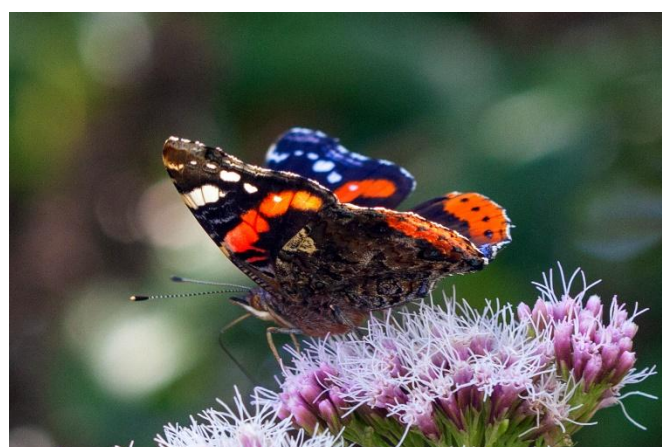
Houtpantserjuffer

Roodoogjuffer

Atalanta

Monitoring Tiengemeten en Tiendgorzen

Rita van den Bos, Ton Schilperoord en Marion Zondervan doen de vlinder- en libellenmonitoring op Tiengemeten, Ton telt ook in de Tiendgorzen. Jaarlijks wordt een rapportage opgesteld voor Natuurmonumenten, hieronder een samenvatting van de resultaten op Tiengemeten.

Dagvlinders en libellen op Tiengemeten

Er werden 18 soorten dagvlinders gezien, hiermee is het één van de mindere jaren. Ook de aantallen waren laag, vooral bij de graslandvlinders: Zwartsprietdikkopje en Hooibeestje noteerden het laagste aantal exemplaren sinds de start van onze telling in 2007.

Ondanks de warme zomermaanden ontbraken Luzernevlinder en Koninginnenpage, ook Landkaartje en Gehakkelde aurelia werden niet gezien. In het gehucht was een leuke waarneming van een Scheefbloemwitje. In 2020 werd een groot deel van de Hoeksche Waard al gekoloniseerd door het Scheefbloemwitje, maar een waarneming op Tiengemeten ontbrak nog.

Er werden 14 soorten libellen gezien en daarmee is het voor libellen één van de betere jaren. Wel valt op dat er slechts één soort juffer werd gemeld, alleen het Lantaarntje. Op Tiengemeten sporadisch aanwezige libellen als Glassnijder, Viervlek en Vuurlibel werden dit jaar weer gezien. Bijzonder was de aanwezigheid van de Zuidelijke keizerlibel. Vanaf 2020 worden er in de Hoeksche Waard jaarlijks op diverse plekken zwervende exemplaren gemeld, maar dit jaar alleen op Tiengemeten. Er vlogen meerdere exemplaren bij het kommoeras, Menno Korbijn zag op 18 juni een copula dus we hopen op een vervolg.

Zuidelijke keizerlibel

foto: Sander Elzerman

Nachtvangsten

Er waren 9 gezamenlijke nachtvangsten (met 2-4 werkgroep leden). De draagbare outdoor-aggregaat is in gebruik genomen en bevalt goed. Is zuinig in gebruik, ligt in gewicht en geluidsarm. Daardoor kunnen we met plezier nachtvangsten realiseren op locaties zonder elektriciteitsvoorziening. De resultaten zijn ingevoerd op Waarneming.nl, hieronder staan enkele leuke soorten van de vangsten.

Datum	Terrein	Vangst	Leuke soorten
12 april	Klein Profijt	9 macro, 4 micro	Geogde worteluil, Lichte blokspanner, Wilgentandvlinder
10 mei	Piershilse bos	17 macro, 5 micro	Groene blokspanner, Slawortelboorder
7 juni	Borrekeen	33 macro, 18 micro	Bruine sikkelluil, Donker brandnetelkapje, Gele tijger, Tweevlek spanner
5 juli	Klein Profijt	25 macro, 24 micro	Gepluimde snuituil, Gestreepte rietuil, Morpheusstofuil, Puntvleugelpalpmot, Rode driehoekbladroller, Reuzenbladroller, Stippelsnuituil, Wilgen dwerspanner, Wilgenschorsvlinder
2 aug	Trekdamboos	30 macro, 15 micro	Donkere korstmosuil, Drievlekspanner, Heremietuil, Kleine blokspanner.
15 aug	Oudendijk, Strijen	43 macro, 11 micro	Bleke grasuil, Brandnetelkapje, Gestippelde rietboorder, Iepentakvlinder, Kleine wasmot, Scherpe kuifbladroller
6 sept.	Groeneveld	33 macro, 13 micro	Duponcheliemot, Essengouduil, Gehaakte steltmot, Kleine beer, Piramidevlinder, Prachtmot, Witvlakvlinder, Witvlekbosrankspanner
4 okt.	Mijl- Nw. landse bos	Niet doorgedaan	
9 okt.	Bos van Los	8 macro, 3 micro	Bruine herfstuil, Rietvink, Zwartvlekkaartmot

COLUMNS WAARDZEGGER EN KOMPAS

Nachtvlindertelling 2024 in de Waardzegger: tekst en foto's Ton Schilperoord

In het Zuid-Beijerlandse bos aan het water de Borrekeken hielden we op 7 juni een inventarisatie voor nachtvlinders. We waren met drie mensen van de werkgroep en één belangstellende. Een vergelijking maken met andere jaren is moeilijk te doen. Bij het inventariseren proberen we zoveel mogelijk verschillende datums te kiezen over meerdere jaren, zodat we in vier seizoenen de vlinders tellen om zo te kunnen beoordelen wat er in de lente, zomer, herfst en winter vliegt. De Gevlekte zomervlinder was wel een kers op de taart, die hadden we nog niet eerder in tien jaar op een nachttelling waargenomen!

Vijf leuke en bijzondere vlinders hebben we kunnen spotten van de 51 soorten in totaal:

- Braamvlinder, van de familie eenstaartjes
- Gevlekte zomervlinder, van de familie spanners
- Snuitvlinder, van de familie tandvlinders
- Tweevlekspanner, van de familie spanners
- Witte hermelijnvlinder, van de tandvlinders

Bij Klein Profijt houden we altijd de nationale nachtvlindernacht. Deze avond/nacht is vrij voor publiek. Er wordt dan ook bekendheid aangegeven in de sociale media en het Kompas. Hier geldt natuurlijk ook dat een vergelijking maken met verschillende jaren nagenoeg niet mogelijk is.

Deze avond van 5 juli werd goed bezocht. We waren met twee leden van de werkgroep, 11 volwassenen en 2 kinderen.

De Rode driehoekbladroller, een microvlinder, hebben we voor het eerst kunnen waarnemen!

Vijf leuke en bijzondere vlinders hebben we kunnen spotten van de 49 soorten in totaal:

- Rode driehoekbladroller, van de familie bladrollers
- Roesje, van de familie spinneruilen
- Vuursteenvlinder, van de familie eenstaartjes
- Wilgenschorsvlinder, van de familie uilen
- Zwart weeskind, van de familie uilen

Een nachtvlinder een bruine onooglijke mot?

Veel mensen die je spreekt hebben het over motten. Een onooglijk bruin beestje. Alle nachtvinders worden motten genoemd en ze zijn allemaal hetzelfde. Maar is dat ook zo? Zulke mensen spreek ik aan: "Kom eens een keer kijken als we een nachtvlindernacht houden, dan kun je zien dat het heel anders is dan je denkt!"

Tekst en foto's door Ton Schilperoord

Meestal blijft het daarbij en dat vind ik jammer. Kwamen die mensen maar echt een keer kijken als we een nachtvlinder inventarisatie doen, dan kunnen ze met eigen ogen zien wat een verschillende nachtvinders er zijn. Er zijn natuurlijk ten eerste verschillen tussen macro- en micro nachtvinders. En onderling heb je verschillende soorten. Van de microvinders zijn de meesten niet groter dan 1 centimeter lang en 0,1 tot 0,15 centimeter breed. Uitzonderingen zijn er natuurlijk ook. De Buxusmot, Parelmoermot, Satijnlichtmot, Rietmot, Lisdodde snuitmot e.d. zijn groter tot wel bijna 2 centimeter lang en een spanwijdte van zo'n 4 tot 4,5 centimeter.

Ligusterpijlstaart

De macro nachtvinders zijn meestal groter, dat varieert per familie. De Ligusterpijlstaart is één van de grootste Pijlstaarten die wel 8 tot 10 centimeter lang is en een spanwijdte tot wel 11 centimeter. Het Blauw weeskind is de grootste van de familie Spinneruilen en heeft een spanwijdte van bijna 10 centimeter (een zeldzame trekvlinder). De nachtpauwoog heeft een spanwijdte van ca. 6,5 centimeter (komt in bepaalde gebieden voor). Kleine macrovinders zijn bijvoorbeeld: de Kleine groenuil, Sint Jansvlinder, Dwergspanners, Kleine beertjes, die zijn slechts 2 centimeter breed. En dan hebben we het nog niet over de kleuren gehad, van idd bruin, naar geel, goud, groen, oranje, rood, wit, zilver, zwart, gespikkeld, gestippeld, gevlamd en noem maar op! Ook de vormen zijn bij elke familie anders.

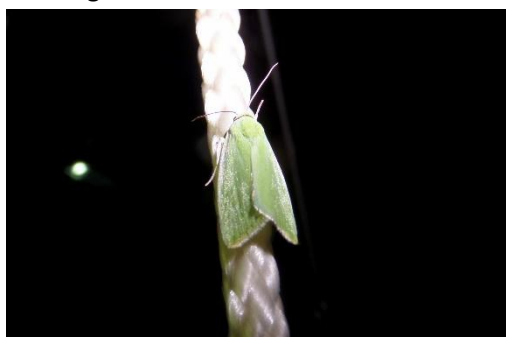
Eind maart

De eerste nachtvlindernacht plannen we meestal eind maart als de temperatuur boven de 6° en het droog is. Meestal vindt die plaats bij Klein Profijt. Dan zullen er nog geen grote getalen op het laken afkomen, maar het kan zijn dat er toch soorten waargenomen worden die we voor het eerst te zien krijgen! Zo kun je ook het verschil van grootte zien op de foto van de Ligusterpijlstaart en de twee andere vlinders. Het duikermotje links bovenin en de spikkelbladroller rechts. Allebei micro vlinders.

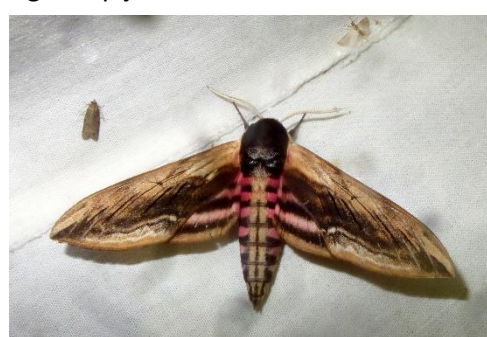
Kriebelen

Aan het begin van het nieuwe jaar gaat het echt al weer kriebelen. En zeker als ik bezig ben met het maken van het jaarverslag, komen er weer verschillende nachtvinders en libellen voorbij. Let daarom op de website waarop melding wordt gedaan van de nachtvlindernachten die gaan komen. Zie www.hwl.nl

Kleine groenuil

Ligusterpijlstaart

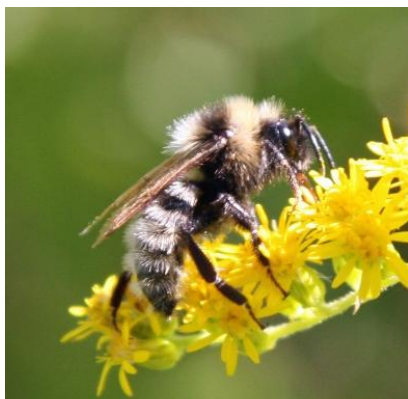
De drie pareltjes van de Korendijkse Slikken

Tekst en foto's door Yolanda ten Thije

De Korendijkse Slikken is een uniek natuurgebied waar je naast bijzondere planten en vogels ook unieke insecten kan tegenkomen. Door het gebied loopt een wandelroute die start vanaf de parkeerplaats aan de Westdijk. Aan het begin van de wandeling staat aan de rechterkant massaal Venkel. Hierop zijn vanaf half mei-half juni en half augustus-eind september rupsen van de Koninginnenpage te vinden. De jonge rupsen eten de bovenzijde van de bladeren en lijken op een vogelpoepje. De oudere rupsen hebben een typerende groen, zwart en oranje tekening. De oudere rupsen hebben een uniek verdedigingsorgaan, met een moeilijk woord het osmaterium genoemd. Als de rups zich bedreigd voelt kan het orgaan naar worden gebracht. Buiten het lichaam ziet het eruit als een gespleten tong. Samen met de op ogen lijkende vlekken op zijn lichaam lijkt het op de kop van een slang. Kleine vogels en reptielen kunnen hierdoor worden afgeschrikt. De rups kan het uitgestoken osmaterium ook gebruiken om een sterke, vieze geur af te scheiden die mieren, spinnen en sprinkhanen kan verjagen. De rups verpopt zich laag aan de stengel van Venkel. De eerste vlinders vliegen vanaf eind april tot eind september. Ze zijn gemakkelijk waarneembaar omdat de vlinders veel tijd besteden aan het zoeken naar nectar. In de zomer zijn ze dan ook vaak te vinden op nectarplanten zoals de vlinderstruik en distels. Dat de Koninginnenpage nu in de Korendijkse Slikken voorkomt is waarschijnlijk het gevolg van de opwarming van het klimaat.

De rups van de Koninginnenpage

De Zandhommel op Late guldenroede

Veel spectaculairder is dat de Korendijkse Slikken een van de laatste leefgebieden is van de zeer zeldzame Zandhommel. De achteruitgang van de Zandhommel is vooral te wijten aan het verdwijnen van 'doodgewone' bloemen zoals de Rode klaver. Door het robuuste karakter van het gebied, de grote oppervlakte en het vele voedsel dat ze er kunnen vinden komt de Zandhommel hier nog voor. De hommel heeft een zandkleurig uiterlijk. Op het borststuk is tussen de plaatsen waar de vleugels vastzitten een band van zwarte haren. Op het achterlijf zitten dunne bandjes met zwarte haren tussen de lichte beharing. De Zandhommel vliegt vanaf maart t/m begin oktober. Ook zijn parasiet, de Gewone koekoekshommel, kun je hier tegenkomen.

Een andere bijzondere hommel die hier vliegt is de Moshommel. Die soort heeft een roodbruin borststuk en een geeloranje behaard achterlijf. Hij lijkt op de Akkerhommel maar die heeft geen zwarte haren op het achterlijf. De Moshommel lijdt onder de intensieve landbouw en is uit grote delen van Nederland verdwenen.

Macro nachtvinders en microvlinders

De Bonte bessenvlinder en Porseleinvlinder zijn macronachtvlinders uit de familie spanners en de Bonte brandnetelmot van de microvlinders uit de familie grasmotten lijken heel veel op elkaar.

Tekst en foto's door Ton Schilperoord

De Bonte bessenvlinder (*Abraxas grossulariata*), ook wel Harlekijn genoemd, is een opvallend bont gekleurde nachtvlinder met geeloranje en zwarte vlekken op de witte voorvleugels. Op de achtervleugels is alleen de zwarte kleur te zien. Voorvleugellengte is ca. 18 tot 25 mm groot. Heeft grote zwarte stippen op het geeloranje lichaam. Deze vlinder vliegt van half mei tot eind augustus in één generatie. Soms worden ze rustend gezien op een blad van braamstruik. Hun afweer is, als ze zich bedreigd voelen, dat ze zich als dood houden. Door de felle, bonte kleuren worden de vlinders en de rupsen niet door vogels gegeten. De soort overwintert als jonge rups laag op de waardplant of in een strooisellaag en verpopt zich op de plant in een losse doorzichtige cocon, waar de kleuren goed op zichtbaar zijn. De waardplanten zijn, bessenstruiken in het bijzonder de Kruisbes, gecultiveerde Kardinaalsmuts. Komt verspreid in Nederland voor en is een algemene soort. Alleen gezien bij het Groeneveld.

De Porseleinvlinder (*Abraxas sylvata*) heeft een andere kleurschakering van oranjebruin, bruin en grijs ook op een witte achtergrond van zowel de voor- als achtervleugels. Een beetje warrige indruk geeft het kleurenpatroon. De voorvleugellengte is ca. 18 tot 22 mm groot. Heeft grote en kleine zwarte stippen op het geeloranje lichaam. De vlinder vliegt van half mei tot begin september in één, soms twee generaties. Ze vliegen al vroeg in de schemering. Deze soort overwintert als pop in de grond. De waardplanten zijn diverse loofbomen, waaronder iep en beuk, maar ook hazelaar, sleedoorn, sneeuwbal en vogelkers. Komt verspreid in Nederland voor en is een algemene soort. Alleen gezien bij het Trekdamse bos.

Een micro nachtvlinder die hier sterk op lijkt is de **Bonte brandnetelmot** (*Anania hortulata*), maar die een stukje kleiner is. Met een voorvleugellengte van 12 tot 14 mm. Deze is uit de familie grasmotten. Deze vlinder is qua kleurschakeringen vergelijkbaar. Deze vlinder heeft zwarte stippen en vlekken op alle vier de witte vleugels. Het lichaam is geeloranje met zwarte stippen. Komt verspreid in Nederland voor en is ook een algemene soort. De vliegtijd is juni en juli. De rups eet van brandnetel, andoorn en munt. Deze vlinder heb ik meerdere keren gezien en op verschillende plaatsen in de Hoeksche waard. Een aantal jaren terug moesten we echt de kenmerken opzoeken om de vlinders te kunnen determineren. Tegenwoordig is dat een stuk eenvoudiger met Waarneming.nl en met de app Obsidentify.

Bonte brandnetelmot

Porseleinvlinder

Hoe komt de nachtvlinder Rood weeskind aan zijn naam?

In de auto op weg naar een vlindernacht gaat er van alles door je hoofd. Je mijmert over het weer dat het droog blijft. Welke nachtvlinders zullen zich laten zien en hoeveel. Hoe vlinders aan hun namen komen.....

Tekst en foto's door Ton Schilperoord

Een mannetje bevrucht een vrouwtje en is weer verdwenen. Het vrouwtje legt haar eitjes op de waardplant en gaat er ook vandoor. Na verloop van tijd komt een rupsje uit het eitje en weet dat hij moet gaan eten. Vreet zich helemaal vol tot hij uit z'n huidje barst en doet dat drie tot vier keer in z'n korte leven. Verpopt in de grond of hangt met een draadje aan een stengel van een plant, struik of boom. Na enkele weken of maanden gaat de cocon open en komt de rups eruit als een vlinder. Die kan wel lopen maar nog niet vliegen. Eerst worden de vleugels opgepompt en moet de vlinder nog opdrogen en dan...? Er is geen vader- of moedervlinder die hun kind leert vliegen. Zijn niet alle vlinders weeskinderen?

De wetenschappelijke naam van het Rood weeskind is *Catocala nupta*. Deze nachtvlinder dankt zijn naam aan de Amsterdamse weeskinderen.

Deze zeldzame vlinder met één van de mooiste namen onder de nachtvlinders dankt zijn naam aan Amsterdamse weeskinderen. De bloedrode en zwarte zigzagbanen op de ondervleugel doen denken aan hun kleren. Daarin moesten namelijk deze kleuren zitten, omdat die ook voorkomen in het wapen van Amsterdam. De namen van de andere weeskinderen zijn van het Rood weeskind afgeleid.

Het wapen van Amsterdam bestaat uit twee leeuwen die elkaar aankijken met daartussen een schild met daar bovenop een kroon. Het schild is rood met zwart met daarin drie witte andreaskruisen. Dit wapen werd omstreeks het jaar 1280 het symbool van de stad. Het huidige wapen, dat met geringe wijzigingen is terug te voeren tot het oorspronkelijke wapen, werd bij Koninklijk Besluit van 29 maart 1947 bevestigd door de Hoge Raad van Adel.

De meest voorkomende weeskinderen In Nederland zijn:

- Blauw weeskind *Catocala fraxini*, wordt hoofdzakelijk in het westen waargenomen. Deze vlinder is een zeldzame trekvlinder en komt ieder jaar wel naar Nederland.
- Rood weeskind *Catocala nupta*, wordt door heel Nederland waargenomen en is een algemene soort.
- Karmozijnrood weeskind *Catocala sponsa*, wordt door heel Nederland waargenomen en is een algemene soort. Komt minder voor dan het Rode weeskind.

Hoe het dan zit met het Zwart weeskind is nog altijd een raadsel, want deze soort vlinder valt onder de familie uilen, terwijl de andere weeskinderen familie zijn van de spinneruilen.

Rood weeskind

Karmozijnrood weeskind

Colofon

Jaarverslag 2024

**Vereniging Hoekschewaards Landschap
Werkgroep Vlinders en Libellen**

Natuurbezoekerscentrum: Klein Profijt

Open: di-vr 10-17 uur, za/zo 12-17 uur

Zalmpad 11

3260 AB Oud-Beijerland

tel.: 0186-621888

e-mail: kantoor@hwl.nl

internet: www.hwl.nl